Procedure Video 01 D part72 Marathi

गुन्हेगारी खटल्यांचे न्यायालिय हस्तांतरण आणी खटल्यांची सुरुवात, कल्म 186-199. एक, खटल्यांचे हस्तांतरण आणी न्यायालीन अधिकारक्षेत्र, कल्म 186-191. कल्म 186-191 राज्य सरकारचा खटल्याचा न्यायाल्यावर निर्णै धेनेचा अधिकार.

राज्य सरकार ठराविक खटले ठराविक न्यायाल्याचे निर्देश देवु शक्ते. कल्म 186-191 उच्च न्यायालयचा अधिकारक्षेत्र विवाज सोडवनेचा अधिकार. कल्म 187 न्यायदंड अधिकायाला प्रकरण पुरे पाठावनेचा अधिकार.

जर आरोपी वेग्या जिल्याच सापडला, तर तो त्या जिल्याचा योग्य न्यायाल्या कड़े सुपूर्थ केला जाओ शक्तो. कल्म 188 भारता बाहर भारतिय नागरिका ने गुन्हा केला असल्यास न्यायालिन अधिकार. जर भारतिय नागरिका ने परदेशात गुन्हा केला असल्यास, तर भारतिय न्यायाल्यात खटला चालवता योग्य शक्तो, परन्तु केंद्र सरकारची परवांगी आवशक आहे.

कल्म 191 उच्छ न्यायाल्यां मधिल खटले हस्तांतरित करनेचा सरवोच्छ न्यायाल्याचा अधिकार. जर बुन्हा अनेक राज्यांना प्रभावित करत असेल, तर सरवोच्छ न्यायाल्य, सुप्रीम कोर्ट, उच्छ न्यायाल्यां दर्म्यां खटला हस्तांतरित कर� दोन खटलेंची सुरुवात करने साथी आवशक अती, कल्म 190-199. जेवा न्यायाल्याचा अधिकार निश्चित होतो, तेवा न्यायाल्य थरवते की ते गुन्हाची दखल, कौग्नी जान्स गेव शक्ते का? अग गुन्हाची दखल गेनेची प्रकरिया, कल्म 190-194.

गुन्हाची दखल, कौग्नी जान्स, मन्जे काई? गुन्हाची दखल गेने मन्जे न्यायाल्याने एका द्या गुन्हाची अधिकरूत नोंद गेवं खटला सुरु करने. कोण गुन्हाची दखल गेव शक्त ो. न्यायदंड अधिकारी, मैजिस्ट्रेट, खालील परिस्थितिन मधे गुन्हाची दखल गेव शक्तो.

तक्रारी वर कम्प्लेंट अधारित जर एका द्या व्यक्ती ने न्यायाल्यात तक्रार दाखल केली असेल. पोलिस आहवाला वर पुलिस रिपोर्ट चार्ज शीट अधारित जर पोलिसांने गुन्हाचा आहवाल साधर केला असेल. स्वताह चा माहिती नुसार किम्मा अन्य व्यक्ती कडूं मेलालेल्या माहिती नुसार जर न्यायदंड अधिकारी स्वताह चा माहिती नुसार गुन्हाची दखल गेव इच्छित असेल.

उदाहर, जर सार्वजनिक उपद्रव, पब्लिक न्यूसांस, बाबत तक्रार मेली, तर न्यायदंड अधिकारी पोलिस आहवालाची वात्म पहता थेट गुन्हाची दखल गेव शक्तो. बी, गुन्हाची दखल गेनेची प्रक्रिया, कल्म 111-114. कल्म 111-119, न्यायदंड अधिकायाने स्वताह चा माहिती नुसार दखल धितल्यास, प्रक्रण अन्य न्यायदंड अधिकायाला हस्तांतरित करावे, जेने कुरुण न्याय पध्धतीत पक्षपात होनार नाही कल्म 112-19, मुख्य न्यायदंड अधिकारी, किम्मा सत्र न्याय अधिश, सेशन्स जज्, सक्षम न्यायदंड अधिकायाला खटले सुपूर्थ करूशकतों कल्म 113-19, सत्र न्यायाल, सेशन्स कोर्ट, ख़त न्यायदंड अधिकायाने सुपूर्थ केलेले गंभीर गुण्याम वरच दखल गेवशकते, उड़ा खुन, बलातकार कल्म 114-19, अतिरित्त सत्र न्यायाधिश, अधिश्नल सेशन्स जज्, ख़त सत्र न्यायाधिशाने सुपूर्थ केलेले प्रकरणांची दखल गेवशकतों

सारांश (Summary)

1. गुन्हेगारी खटल्यांचे न्यायालयीन हस्तांतरण आणि अधिकारक्षेत्र *(Sections 186-191, CrPC)*

- **कलम 186:**
  - राज्य सरकारला ठराविक खटले ठराविक न्यायालयात चालवण्याचे निर्देश देण्याचा अधिकार आहे.
- **कलम 187:**
  - जर आरोपी वेगळ्या जिल्ह्यात सापडला, तर तो त्या जिल्ह्यातील योग्य न्यायालयाकडे सुपूर्त करता येतो.
- **कलम 188:**
  - जर भारतीय नागरिकाने परदेशात गुन्हा केला असेल, तर केंद्र सरकारच्या परवानगीने भारतात त्याच्यावर खटला चालवता येतो.
- **कलम 191:**
  - जर गुन्ह्याने अनेक राज्यांना प्रभावित केले असेल, तर सर्वोच्च न्यायालय *(Supreme Court)* उच्च न्यायालयांमधील खटला हस्तांतरित करू शकते.

2. गुन्ह्यांची दखल घेण्याची प्रक्रिया *(Sections 190-194, CrPC)*

- गुन्ह्याची दखल म्हणजे न्यायालयाने एखाद्या गुन्ह्याची अधिकृत नोंद घेऊन खटला सुरू करणे.
- **गुन्ह्याची दखल कोण घेऊ शकतो?**
  - **न्यायदंड अधिकारी (Magistrate)** पुढील परिस्थितीत गुन्ह्याची दखल घेऊ शकतो:
    1. तक्रारीच्या *(Complaint)* आधारे: जर एखाद्या व्यक्तीने न्यायालयात तक्रार दाखल केली असेल.
    2. पोलीस अहवालाच्या *(Police Report)* आधारे: जर पोलिसांनी गुन्ह्याचा अहवाल (Charge Sheet) सादर केला असेल.
    3. स्वतःच्या माहितीनुसार: जर न्यायदंड अधिकाऱ्याला काही गंभीर बाबी स्वतःच्या माहितीनुसार समजल्या.

3. न्यायालयीन हस्तांतरण आणि पक्षपात टाळण्याची प्रक्रिया *(Sections 111-119, CrPC)*

- **कलम 111-114:**
  - न्यायदंड अधिकाऱ्याने स्वतःच्या माहितीनुसार गुन्ह्याची दखल घेतल्यास, प्रकरण अन्य न्यायदंड अधिकाऱ्याकडे हस्तांतरित करावे जेणेकरून न्यायपद्धती निष्पक्ष राहील.
- **कलम 112-119:**
  - मुख्य न्यायदंड अधिकारी किंवा सत्र न्यायाधीश *(Sessions Judge)* सक्षम न्यायदंड अधिकाऱ्याला खटला सुपूर्त करू शकतो.
- **कलम 113-119:**
  - सत्र न्यायालय *(Sessions Court)* केवळ सुपूर्त केलेल्या गंभीर गुन्ह्यांची दखल घेऊ शकते *(उदा. खून, बलात्कार)*.
- **कलम 114-119:**
  - अतिरिक्त सत्र न्यायाधीश *(Additional Sessions Judge)* केवळ सुपूर्त केलेल्या प्रकरणांची दखल घेऊ शकतो.

प्रश्नमंजुषा (Quiz)

1. कलम 186 नुसार, राज्य सरकारला कोणता अधिकार आहे?
☑ **ठराविक खटले ठराविक न्यायालयात चालवण्याचे निर्देश देण्याचा अधिकार**
✕ फक्त सर्वोच्च न्यायालयात खटला चालवण्याचा अधिकार
✕ कोणत्याही खटल्यात हस्तक्षेप करण्याचा अधिकार नाही
✕ केवळ आर्थिक गुन्ह्यांसाठी खटला ठरवण्याचा अधिकार

2. कलम 188 नुसार, जर भारतीय नागरिकाने परदेशात गुन्हा केला, तर भारतात खटला चालवण्यासाठी कोणाची परवानगी आवश्यक आहे?

- ☑ **केंद्र सरकारची पूर्वपरवानगी आवश्यक आहे**
- ✕ राज्य सरकारची परवानगी आवश्यक आहे
- ✕ सर्वोच्च न्यायालयाची परवानगी आवश्यक आहे
- ✕ कोणीही परवानगी घेण्याची गरज नाही

3. न्यायालय गुन्ह्याची दखल कोणत्या आधारे घेऊ शकते?

- ☑ **तक्रार, पोलीस अहवाल किंवा स्वतःच्या माहितीनुसार**
- ✕ फक्त तक्रारीवर
- ✕ फक्त पोलीस अहवालावर
- ✕ फक्त आरोपीच्या कबुलीजबाबावर

4. कलम 191 नुसार, जर गुन्ह्याने अनेक राज्यांना प्रभावित केले असेल, तर खटला हस्तांतरित करण्याचा अधिकार कोणाकडे आहे?

- ☑ **सर्वोच्च न्यायालय (Supreme Court)**
- ✕ स्थानिक पोलिस
- ✕ फक्त जिल्हा न्यायालय
- ✕ फक्त सत्र न्यायालय